

mrežama, koje se više manje upotrebljavaju i na otvorenom moru, a da puštamo u samoj luci zadarskoj polaganje popona, i inih mreža, bacanje kamenja, lupanje vesala i t. d.

Nama se više sviđa stari zakon u paragrafu 22 i 23 samo, kad bi se isti tačno vršili.

Kad smo na ovome nešto moramo reći. Svi znamo, da je migavica umet našeg pomorskog ribanja, svi znamo, da ako nam je ribarstvo nazadovalo, da je tome najviše doprinela migavica, koju mi moramo apsolutno dignuti iz našeg mora, pa ipak što vidimo? Vidimo da se ribanje migavicom dozvoljava od listopada do Uskrsa, a bučavicom, koja je manje štetna zabranjuje se po cijelu godinu. Prostor nam nedostaje, da se danas upuštamo u potanko dokazivanje, koja je od ovih dvaju mreža štetnija, ali da smo mi vlastini mi bi ograničili zabranu bučavice, a ukimili samo ribanje migavicom. Mi smo uvjereni, da s nama složni svi oni, kojima leži na srcu naše ribarstvo, koji negledaju svoje privatne interese, te se nadamo, da će i naši zastupnici poradići oko toga, da se ova izmjena uzakoni.

Migavica je razprostranjena, reći će nam se, pa kako da je od jednog ukinemo. Polaganje, neka se pribroje sve migavice stare, a nove nek se nedozvoljavaju napraviti, te mjesto da se dotacija određena za unapređenje ribarstva sije amo tamo po par kruna, neka se počne s jednog kraja pokrajine pa naprijed, dok se sve stare migavice ne unište i zamijene novim modernim mrežama. Na neki način vlada bi imala izmjeniti ribarima nove modernije sprave za migavicu koju valja uništiti, ako želimo viditi jedan dan naše ribarstvo bar prividno u napretku.

Ribarski prekršaji.

Stara odredba 1884 bila je skroz nepravdna, u odmjerenju kazne, ama ni novi zakon nije joj vele utekao.

Nama se čini da mješati ribanje dinamitom, sa ribanjem mličicom, balistikom, ili uporabom ne dozvoljenih mreža, ili koje kakovim drugim manjim ribarskim prekršajem, da podnošimo ne ide, pa neide.

Ribanje dinamitom mora stati u zakonu o sebi, te kazan mora biti puno veća, nego li je u zakonu predviđena.

Paragraf 28 uzimlje sve ribarske prekršaje skupa i udara kazan od 2 K, do 1000 K, a u slučaju neizplativosti najviši zatvor do 2 mjeseca.

Ribanje dinamitom nije prekršaj, nego je zločin, jer samo zločinci stoje u posjedbu ovog materijala, stoga zločin mora biti i od pomorske vlasti kažnjen kao takav i nema se podnipošto mješati sa manjim i više puta nevinim ribarskim prekršajima.

Isprika, da sudu kasnije ostaju proste ruke, neviredi, jer i danas sudska vlast ima proste ruke, pa ipak vidimo, da su rietki slučajevi, da sud opare [dinamitarda, kao zastužuje. Mi mislimo, da kazan za ribanje dinamitom ne bi imala biti pretvorena u globu, jer to je iluzija, već ina zatvor: to od 1—5 godina, a osobito ako se zločinac povraća na zločin, te u njemu ogrezne.

Kazne za ostale ribarske prekršaje odobravamo, kako su u zakonu navedene.

Vlasti nad ribanjem.

Novi ribarski zakon u ovom ne razlikuje se vele od odredbe stare. Kao stara naredba, tako ni novi zakon nekažu nam ništa, tako može da bude biran u centralno ribarsko povjerenstvo i u ono mjesnih ribarskih komisija.

Ne vrednjajući nikoga, mi vidimo danas, da u centralnoj ribarskoj komisiji nemamo jednog praktičnog ribara, a imamo 5 činovnika pomorske vlade. Nama se čini da ovako neide i da bi se u naredbi, koja se bavi ovim pitanjem, imalo baš istaknuti od koliko članova mdr sastajati centralna ribarska komisija, a od koliko mjestno ribarsko povjerenstvo; jer ostaviti samovolji predsjednika da on bira članove i njihov broj, to opet neide.

Mi mislimo da bi se centralna ribarska komisija imala urediti poput pokrajinskih gospodarskih vjeća, a mjestna ribarska povjerenstva poput uprava kotarskih gospodarskih služboda t. j. imala bi biti neka samosvojna sloboda tela, koja bi se razvijala samo po sebi: bez utjecaja ovog silnog aparata.

Centralno ribarsko povjerenstvo moralo bi se razdijeliti na dvoje t. j. za Trst i Istru jedno, a za Dalmaciju drugo. U ovim povjerenstvima pomorska vlada bi imala pravo na dva svoja člana, dva zemaljski odbor, po jednoga trgovačke komore, a dva „Ribarski Savez“ ili „Zadružni Savez“ ili pako ako oba budu imala pod svojim nadzorom ribarskih zadruga svaki po jednoga.

Mi se nadamo da će naši zastupnici za

govarati ove promjene po novo ukinute, jer je ovo jedini i naravni put, kojim moramo ići, ako želimo naše ribarstvo viditi upućeno novim pravcem.

S ovim ostavljamo ribarski zakon, a prihvatiti ćemo se u narednom broju osnove zakona za osjeganje ribara u starosti i nemoći,

Zakonom kojim se stvara zaklada za zajmove ribarima, bavili smo se u svoje vrijeme a sad velimo: kad vidimo onda ćemo vjerovati, a dotle ostajemo sumljivi. Tome, Našim zastupnicima svakako stavljam na dušu da potraže i ovu osnovu, da ju živo podupru i nastoje da što prije postane svršenom činjenicom.

Iz hrvatskih zemalja.

Biskup fra Paškal Buconjić.

U četvrtak je preminuo obiljubljeni mostarski biskup fra Paškal Buconjić. Bio je oduševljeni Hrvat i pravi narodni srčenik te ostavlja u narodu neizbrisivu uspomenu.

Zahtjevi Bosne prigodom obnove bankovnog privilegija. Bosansko zemaljsko vijeće upravilo je putem ministarstva financija na austrijsku i ugarsku vladu podnesak, koji sadržaje zahtjeve Bosne prigodom obnove bankovnog privilegija. Ovi su zahtjevi sljedeći: 1. Hrvatski jezik neka se jasno iztakne kod bankinog nadpisa i na banknotama; — 2. U generalnom vijeću banke neka bude zastupana i Bosna i Hercegovina, vlada neka dozvoli da radi nadzora bankinog poslovanja djelovanja imenuje jednog posebnog svog delegata i da kod bankovne filijale u Sarajevu bude posebni državopravni položaj Bosne na izrazit; načir iztaknut. — 3. Od godišnjeg čistog dobitka neka se jedan dio izdijeli za Bosnu i Hercegovinu. — 4. Sve ustanove bankovnog statuta, koje se odnose na autonomne grane zemaljske uprave, neka se pri svakoj obnovi u Bosni i Hercegovini promulgiraju. — 5. Od kontingenta određenog za hipotekarne zajmove neka se za Bosnu odredi odgovarajuća svota, koja neka se prema sadašnjim gospodarskim odnošajima u zemlji ustanovi sa 30 milijuna kruna.

„Hrvatska Zajednica“ demencia viest, da između Hrvata „Zajedničara“ i Srba postoji nekakav pakt.

Oprovgava se viest, da je dr. Bauer imenovan biskupom koadjutorom u Zagrebu. On još nije imenovan, ali su svi izgledi za njega povoljni.

„Monarhička liga“ u Trstu. Primismo izvještaj rada ovog austrijskog propagandističkog društva u Trstu. Isto je osnovano g. 1909. te ima i svoje glasilo „La Monarchia“, uređivano po poznatom popu Vusiu. Prama izvještaju ima to društvo 494 člana, a među ovima: nadvojvode, ministri, princevi, biskupi itd. „Rad“ ovog društva ne ograničuje se samo na Trst i okolice, nego na cijelu Istru, Friuli i — Dalmaciju! Izvještaj veli, da je društvo izradilo već velikih projekata, memoranduma i osnova na gospodarskom, industrijalnom polju itd. Čak i o drugim važnim radi. Uprava se nada, da će broj članova u kratko biti podesetorostručan. Međutim, dok izgleda da se ovo društvo hoće da bori protiv irenditizma, ono sve svoje tiskanice tiska na — talijanskom! Pak da nije smišeno!

Za trgovačke putnike. Trgovačko-obrtnička komora zagrebačka javlja, da Austrijski Lloyd podjeljuje putnicima onih trgovačkih tvrdica iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, koje svoju robu sa parobrodima spomenuto društvo odpremaju, 25% popusta na podvoznim cijenama.

O sazivu hrvatskog sabora. U službenim „Narodnim Novinama“ izašao je polu — komunique, u kojem se veli, da nema sumnje, e se sabor ne će uskoro sastati, jer moraju se izabrati novi delegati za Peštu, a drugo mora se riješiti pitanje proračuna. Konačno i „N. N.“ priznaju, da nema više govora o sporazumu između bana i koalicije nakon izjave dra Medakovića, koji je rekao, da koalicija s banom ne će više pregovarati, i ako se on postavio na koaliciono stanovište te pitanje ukiniću pragmatike uputio bio tako, da se riješi bez povrede nagodbe.

Radi pripomoći družbi sv. Ćirila i Metoda, koju je iz zemaljskih sredstava podielio ban dr. Tomašić u iznosu od 5000 K. „Piccolo“ je protiv njega donio veliki članak, koji vrvi denuncijama. Istodobno pozivlje taj list čitavu latinsku rasu, da se složno i sjedinijeno obrani talijanstvo Trsta i Istre, koje Slaveni ugrožavaju.

Pobjeda hrvatskih radnika. Pri izborima za predstojećivo boteničke blagajne za radnike c. i k. ratne mornarice u Pulj, hrvatski radnici iznieše podpunu pobjedu.

Afere prof. Zanella. Poznato je, da je Zanella imao ovo dana aferu sa riečkim guvernerom grofom Wickenburgom, koji mu je poslao svjedoke zato, što je Zanella bio rekao, da Wickenburg ne može biti guvernerom, jer

da s njim ima jednu nerišenu aferu. Zanella je međutim ovo sve povukao, a to, kako „Riečki Glasnik“ javlja, iza kako su svjedoci grofa Wickenburga izjavili, da je Zanella diskvalificiran usljed brojnih odkrića, koje je isti „R. Glasnik“ objelodanio. Međutim je u peštanskom parlamentu grof Apponji interpelirao o sporu guvernera sa riečkim zastupstvom i napao guvernera, jer da ovaj hoće da promieni kurz i da pogoduje Hrvatima. Khuen je na to odgovorio, da je cijela ova stvar sitnica, koja se događa svaki dan, a da se kurs ne mjenja.

Franjevci u Bosni. Provincijal franjevaca u Bosni Dra A. Mišić objelodanio je u „Vaterlandu“ izvaju protiv raznim napadajima proti franjevcima, koji su izišli u istom listu. U toj izjavi prosvjeduje proti tomu, da bi franjevci bili antidinastični, a što se tiče dra Štadlera, da ga franjevci visoko cene, a dr. Štadler da je 13. juna 1910. u franjevačkom samostanu u Sarajevu rekao: „Franjevci su u Bosni i Hercegovini potrebiti i kad ih ne bi bilo, trebalo bi ih uvesti“.

Iz grada i okolice.

Skupština za reciprocitet zagrebačkog sveučilišta. U četvrtak se je u „Grand Hotel Velebit“ obdržavalo najavljenja skupština za reciprocitet zag. sveučilišta. Predsjednik odbora pravnik Borović otvarajući skupštinu pozdravio je prisutne i iztakao u nekoliko rieči svrhu skupštine. Pošto je za predsjednika skupštine on isti izabran, zahvaljuje se na časti i daje rieč izvjestitelju. Gosp. J. Baričević u kratkim potezima iznosi tridesetpetgodišnji historijat djačke akcije za reciprocitet. Ova akcija je sad postala narodnom. Pripominje razne peripetije tog pitanja, obstrukciju u Beču, sadanje ponovne pregovore između ministra Bienertla i južnih Slavena, od kojih se ne nada uspjehu. Prosvjeduje proti bečkoj vladi, koja nam otmilje i uzkratuje jedno pravilo, koje svi narodi uživaju: naobrazovati se u svom jeziku. Završava umoljavajući skupštinu, da bi izvolila prihvatiti rezolucije, koje će kasnije iznieti, iza kako se drugi govornici izredaju. Gosp. Rajević pravnik, iztie, kako je i politički momenat po sriedi, radi kojeg vlada ne priznaje izpite u Zagrebu položene. Toga radi apelira na novinstvo, da bi ono uvijek budnim držalo ovo pitanje. Pošto se nitko ne prijavljuje za rieč, izvjestitelj čita jednu rezoluciju i prosvjednu brojjavku ministarstva bogoštovlja i nastave.

I. Današnja javna skupština, odobravajući rad zastupnika, Hrvata i Slovenaca, koji iztakose u prvi red hrvatsko sveučilišno pitanje, pozivlje iste, da se energično opru svakom onom riešenju istog pitanja, koje ne bi bilo: podpuni reciprocitet zagrebačkog sveučilišta i u ovoj poli monarhije.

II. Današnja javna skupština ogorčeno prosvjeduje proti zavlacenju sa priznanjem izpita, položenih na hrv. sveučilištu u Zagrebu te jednoglasno traži da se to pitanje već jednom rieši. Rezolucije su bile jednoglasno prihvaćene, nakon čega, pošto se nitko nije za rieč bio piljavio, skupština bi zaključila. Osim drugih odličnih građana, skupštinu su svojim prisustvom počastili načelnik dr. I. Krstelj i nar. zast. dr. M. Drinković.

Hrvatskom Sokolu darovaše gg. J. Žarković K. 2, R. Delfin i K. Novak po K. 1 da počaste uspomenu pokojne J. ud. Skočić. Uprava zahvaljuje.

Šegrtska škola. U ovu školu upisalo se je 30 učenika, što je najboljim dokazom, da je ova škola bila za Šibenik jedna prieka nužda, kojoj se je zauzimanjem našeg zastupnika Dr. Dulibića, obćinske uprave i ostalih vlasti napokon doskočilo. Pouka teče redovito, ali mnogi učenici nisu obskrbljeni svim potrebitim, na što upozorujemo njihove gospodare, jer su oni po zakonu dužni, da obskrbe svoje šegrte potrebitim učilima. Uzmemo li, da u pripravnom razredu ima i liepi broj nepismenih, tad je lako shvatiti, da će nastojanje nastavnika biti uzaludno, ako se momčići odmah ne obskrbe svim potrebitim za učenje.

O nestalom čovjeku. Javili smo, da je nedavno iz Šibenika nestalo staroga Krpana iz Knina. Po Šibeniku o tome raznosile se svakojake viesti. Naterelj dobijenih informacija, možemo javiti, da se sve do danas nije ništa o njemu znalo. Tek danas na podne nadjena je njegova ješina u Mandanji.

Iz Uredništva. Radi blagdana Gospe od Začeca, koji je bio u četvrtak, prisiljeni smo izdati list na po arka. Molimo predplatnike, da se uvaži.

Pokrajinske viesti.

Društvo srednjoškolskih profesora u Dalmaciji na predlog prof. Josipa Baraća primilo je svojoj glavnoj godišnjoj skupštini u Zadru dne 1 novembra 1910 ovu rezoluciju:

„Društvo srednjoškolskih profesora u kraljevini pozdravlja sa zadovoljstvom obćenitu akciju poduzetu, da se izposluje priznanje izpita i ridozriča na sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu, i izriče navedu, da pozvani faktori ne će u tom radu sve dotle sustati, dok se ne izpuni ova vruća želja i kulturna potreba celokupnoga našega naroda“.

O popravku katoličke crkve u Kninu. Pišu nam otale, da je način s kojim se katolička crkva popravlja sasna pogriešan i da ne će donieti nikakova ploda. Trošak od 40.000 K. biti će skoro u ludo bačen, a po tomu i doprinos naroda. Interesiraju se stoga katolici Knina, da bi uznastojali, e bi pozvana vlast promienila dosadanju osnovu popravaka.

O školskim prilikama. Driš 4 prosinca. Na pučkoj učioni u našem Drišu od bir zemana bile su tri učiteljske sile zaposlene. Ove godine g. Dobronić ravnuajući učitelj izposlovao je dopust i to za cijelu godinu. Školska vlast, kako smo čuli, na njegovo mjesto imenovala je bila M. Škovića iz Promine, nu pošto se je i ovome učitelju ovo mjesto izmaklo, bi imenovala učiteljca Tadin, koja se odmah zahvali. Bilo kako bilo, evu su tri mjeseca, a izpražnjeno mjesto još se ne popunja. Sada u Drišu, gdje bi po zakonu, prama broju djece, maralo biti najmanje pet učiteljskih sila, nema nego ko u najzabitnijem selu jedan učitelj i jedna učiteljca. Kako im mora biti teško, kakovom li se opet uspjehu mogu nadati, sami možete se pomisliti. Pitamo školsku vlast, kako može trpjeti ovakove abnormalnosti i hoće li već jednom zadovoljiti želji građana i postojećem zakonu? — Nekoliko roditelja.

Iz srbskog tabora. „Dubrovnik“ saznaje, da će srbski dalmatinski zastupnici po novoj godini savzati skupštinu svojih vidjenih ljudi, na kojoj će se razpravljati o nesredjenim unutarnjim prilikama Srba.

Pogodnosti za dalmatinski cimenat. Pošto je u vieću za državne željeznice, kad se 5. o. m. pretresalo pitanje da se ukinu željezničke cienične pogodnosti za dalmatinsku proizvodnju cimenta naprema cementnoj industriji u nutrasnjosti Austrije vladin predstavnik izjavio, da nije uputno, da se taj promet otečava zamatišni cieničnim mjerama, i navjestio neznanne povišice po 3 helera na 100 kilograma, Vieće je primilo predlog, da se obilno popodmogne izvažanje dalmatinskoga cimenta morem.

Razne viesti.

Zastupnici svećenici na car. vieću u Beču stvorili su jedan svećenički parlamentarni savez. Novine javljaju, da će oni kod predsjednika povest akciju, da se ukinu imunitet za one govore, u kojima se napada vjera ili svećenstvo.

Otkriće velike revolucionarne organizacije u Rusiji. Prema viestima, što je „Times“ dobio iz Petrograda, redarstvo je poduzelo po svim većim gradovima mnogobrojna uapšenja. To se uapšenje dovodi u vezu sa otkrićem jedne velike revolucionarne organizacije, koja se je proširila po čitavoj Rusiji. Redarstvo je saznalo za tu organizaciju otvaranjem listova. Rezultate redarstvo do sada taj.

Naše brzojavke.

Povlake Hrvatske afere.

Ljubljana, 10. prosinca. — Ovdješnji zemaljski predsjednik namjerava pod vidom, da mu je do dijalo službovanje, zatražiti umirovljenje. Međutim istina je, da mu je bilo dano razumjeti, e se od njega očekuje molba za umirovljenje, radi nepotvrđenja Hribarova izbora.

Konferencija koalicije.

Zagreb, 9. prosinca. — Koalicija je bila sazvala konferenciju predsjednika opozicionalnih stranaka, na kojoj se je imalo razpravljati o radnom programu sabora i o stvorenju jednog opozicionog bloka. Na taj poziv odgovorio je predsjednik stranke prava, dr. A. Horvat, pismom, u kojem se veli, da stranka ne može prisustvovati toj zajedničkoj konferenciji bez zaključka sabsorskog kluba. Slično je od prilike preko delegata izjavila i Starčevićeva stranka prava. No izgleda po neobvezatim razgovorima, da njezino držanje prama koaliciji ne će biti opozicionalno.

Čdstup namjestnika Coudenhove.

Prag, 10. prosinca. — Potvrđuje se viest, da će namjestnik Coudenhove u najrže vrijeme odstupiti.

Poljaci i Niemci.

Beč, 10. prosinca. — Diferencije između Poljaka i Niemaca radi pitanja kanala sve se više zaoštruju. Po svoj prilici u kratko će među njima doći do preloma.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavalet i odgovorni urednik: Josip Drezga.